

Μεταναστες χωρίς σύνορα

5^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΝΑΥΠΛΙΟΥ

2012

Μετανάστες χωρίς σύνορα- 5ο Δ.Σ.Ναυπλίου-2012

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

Είμαστε οι μαθητές της Ε΄ τάξη του 5^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ναυπλίου. Μέρος της πόλης μας έχει χτιστεί σε έναν υγρότοπο. Σκεφτήκαμε να γνωρίσουμε τον τόπο αυτό, τους φτερωτούς του κατοίκους και τους φιλοξενούμενούς του, τα μέτρα που λαμβάνονται για τη διατήρηση του χώρου αυτού και την προστασία των πουλιών. . . Το ταξίδι αυτό μας έφτασε μακριά.

Απολαύστε το μαζί μας!

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΗΣ Ε΄ΤΑΞΗΣ

του 5^{ου} Δ.Σ.ΝΑΥΠΛΙΟΥ

Το παρόν υλικό προέκυψε από την εκπόνηση εργασίας των μαθητών στα πλαίσια της συμμετοχής της υπεύθυνης στο πρόγραμμα Teachers 4 Europe. Πραγματικά οι μαθητές κατάφεραν να συνταιριάσουν το τοπικό με το διεθνές και να ταξιδέψουν στην Ευρώπη και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Μπιλιούρη Αργυρή

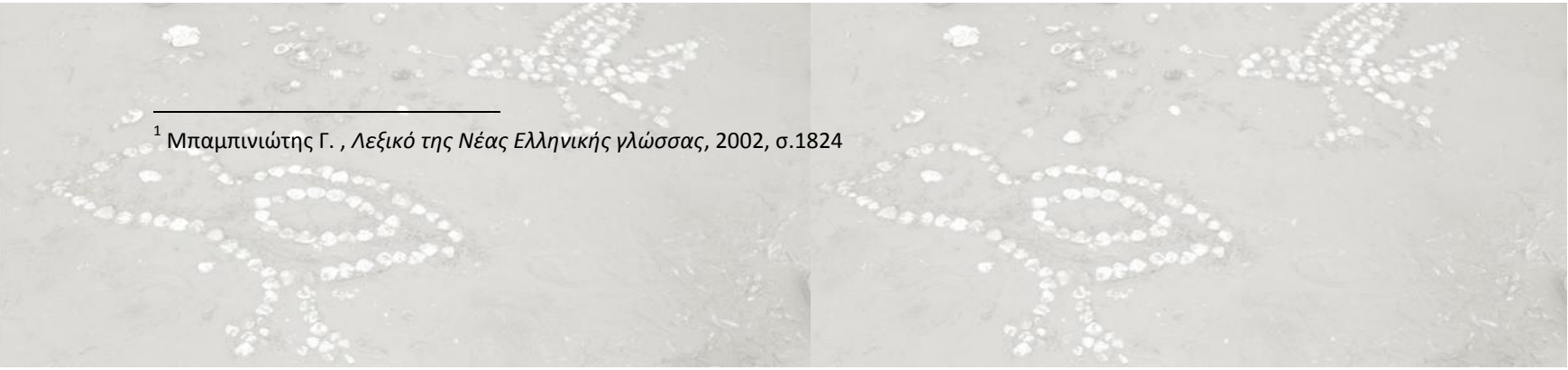
Υγρότοπος είναι μια περιοχή, που καλύπτεται μόνιμα ή εποχιακά με νερά ή διαθέτει ένα υγρό υπόστρωμα για μεγάλο διάστημα του έτους. Το νερό τους μπορεί να είναι γλυκό, υφάλμυρο ή αλμυρό.

Η ίδια περιοχή ονομάζεται και υδροβιότοπος¹. Συμπεριλαμβάνει βιοτικά και αβιοτικά στοιχεία της περιοχής.

Η βλάστηση ενός υγρότοπου παρέχει προστασία και τροφή σε πλήθος ενδημικών και αποδημητικών πουλιών. Τα πουλιά είναι οι πιο γνωστοί κάτοικοι ενός υγρότοπου, αλλά πλήθος μικρών θηλαστικών, ψαριών, αμφιβίων και ασπόνδυλων ζουν αθέατα εκεί.

Η σημασία της χλωρίδας και της πανίδας ενός υγρότοπου είναι ανυπολόγιστη στην διατήρηση της βιοποικιλότητας, στην αποθήκευση νερού, στη διαμόρφωση του μικροκλίματος της περιοχής, στην προώθηση της έρευνας, στην αναψυχή.

¹ Μπαμπινιώτης Γ. , *Λεξικό της Νέας Ελληνικής γλώσσας*, 2002, σ.1824

Ο υγρότοπος της Νέας Κίου είναι ένα υφάλμυρο έλος. Οριοθετήθηκε ως περιοχή Εθνικής Ειδικής Προστασίας το 1999, σύμφωνα με την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως².

Οι περιοχές ανατολικά της πόλης της Ν. Κίου και εκατέρωθεν του παραλιακού άξονα Ναυπλίου-Νέας Κίου χαρακτηρίζονται ως περιοχές προστασίας της φύσης και αποτελούν ένα οικοσύστημα βάλτου- ξηράς- θαλάσσης. Ειδικότερα το παραθαλάσσιο σύστημα ονομάζεται «Καλύβια».

Στις περιοχές αυτές απαγορεύεται η κατάτμηση και η δόμηση ενώ επιτρέπεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του ΥΠΕΧΩΔΕ, η εγκατάσταση περιπτέρων, παρατηρητηρίων, ελαφρών λυομένων μέχρι 20 τμ., μόνο για ερευνητική χρήση σε σχέση με το οικοσύστημα.

Σήμερα όμως η παρουσία του ανθρώπου στο χώρο είναι έντονη, αν και εξακολουθεί η περιοχή να είναι σημαντικός σταθμός αποδημητικών πουλιών και είναι αναγκαίο να διατηρηθούν σταθερές και αδιατάρακτες οι συνθήκες του περιβάλλοντος χώρου.

² Όπως το βρήκαμε από το: ΚΠΕ Ν.Κίου, *Με τα φτερά του γλάρου*, Εκπαιδευτικό υλικό, 2011

Στην παραλία της Ν. Κίου συναντώνται πουλιά σε όλη τη διάρκεια του έτους. Εκτός όμως από τα ενδημικά πουλιά της περιοχής, τις κρύες νύχτες του χειμώνα, την άνοιξη και το φθινόπωρο παρατηρείται αύξηση του πληθυσμού των πτηνών.

Όποια όμως μορφή, συνήθειες, μέγεθος και να έχουν τα πουλιά³, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν συγκλίνουν προς την ίδια κατεύθυνση. Είναι η επιβίωσή τους και η διατήρηση του είδους.

³ Στην <http://www.ornithologiki.gr/gallery.php?CID=1&ar=list&ord=dat&bc=1962> της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας πληροφορίες για τα πουλιά

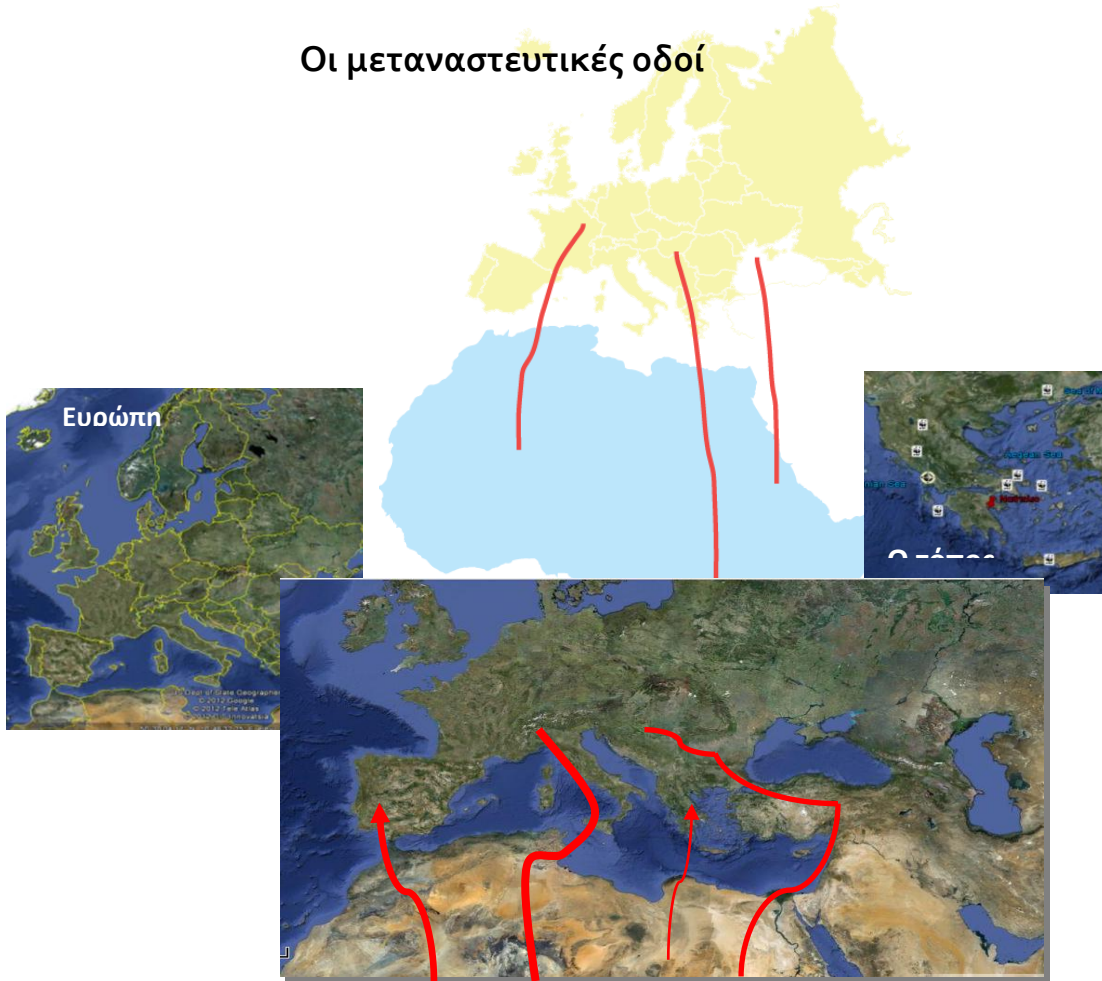
Μετανάστευση⁴ γενικά νοείται η μετακίνηση πληθυσμών από μια περιοχή σε μια άλλη. Η αποδημία των πτηνών είναι εποχιακή μετακίνησή τους και συμβάλλει στην επιβίωση του είδους (τροφή, αναπαραγωγή, διαχείμαση).

Τα **μεταναστευτικά ή αποδημητικά πουλιά** μετακινούνται προς δύο κατευθύνσεις. Έχουμε τα πουλιά που μετακινούνται από τις περιοχές του Ισημερινού προς το Βορρά για να αναπαραχθούν και να βρουν τροφή. Επίσης έχουμε τη μετανάστευση από το Βορρά προς το Νότο, των πτηνών που δεν αντέχουν τους πάγους και αναζητούν περιοχές να διαχειμάσουν (να περάσουν το χειμώνα).

Οι μεταναστευτικοί δρόμοι από Αφρική προς Ευρώπη είναι κυρίως τρεις. Το πέρασμα του Γιβραλτάρ, ο Βόσπορος και η Σικελία- Ιταλία. Η χώρα μας εξαιτίας της θέσης της και της μορφολογίας τους εδάφους της π.χ. τα μικρά νησάκια, αποτελεί σταθμό των αποδημητικών πουλιών της Αφρικής προς την Ευρώπη και αντίστροφα στο κουραστικό τους ταξίδι. Οι υδροβιότοποι της χώρας μας φιλοξενούν τα πουλιά, που μετακινούνται την άνοιξη προς το Βορρά, για να εξασφαλίσουν τροφή και να αναπαραχθούν και το φθινόπωρο επιστρέφουν στα θερμότερα κλίματα.

⁴ Στην ιστοσελίδα <http://www.minenv.gr/4/41/4107/g410706.html> του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικών Αλλαγών πληροφορίες για τα αποδημητικά πουλιά του Αιγαίου

Οι μεταναστευτικές οδοί

Στο ταξίδι τους τα πουλιά συναντούν πολλούς **κινδύνους**⁵:

- Αρπακτικά πουλιά που περιμένουν στα περάσματα.
- Φυσικά φαινόμενα, όπως οι αμμοθύελλες, ο τυφώνας, αντίθετοι άνεμοι.
- Ο άνθρωπος: ο φωτισμός των πόλεων, οι τουρμπίνες των αεροπλάνων, οι ανεμογεννήτριες, το κυνήγι (όπλα, ξόβεργες, δίχτυα), η χρήση φυτοφαρμάκων.
- Η απώλεια των βιότοπων: κατασκευή δρόμων, εξάπλωση της πόλης, καλλιεργήσιμο έδαφος, τουριστική ανάπτυξη.
- Το φαινόμενο του θερμοκηπίου.

Οι μικροί ταξιδευτές έχουν να αντιμετωπίσουν κινδύνους, που μπορούν να κατανοήσουν, τους φυσικούς. Οι άνθρωποι λοιπόν πρέπει να αναλάβουν πρωτοβουλίες και μέτρα, για να προστατέψουν τη φύση, γιατί η γη είναι σπίτι όλων των ζωντανών οργανισμών. Οργανώσεις δραστηριοποιούνται και συνεργάζονται για αυτό το λόγο. Μαθαίνουμε ότι παρατηρήσεις και καταγραφές στα περάσματα, δακτυλιώσεις που γίνονται σε πληθυσμούς πουλιών και ραδιοπομποί, που τοποθετούνται στα μεγάλα πουλιά, αποτελούν τα θεμέλια για την κατανόηση των συνηθειών των πουλιών και της λήψης συγκεκριμένων μέτρων για αυτά.

⁵ Βίντεο της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας με θέμα: Παγκόσμια Ημέρα για τα Μεταναστευτικά Πουλιά 2009 στην: <http://www.youtube.com/watch?v=uloKmlahokY&feature=endscreen&NR=1>

Μεταξύ των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάρχει αποτελεσματικότερη εφαρμογή των αποφάσεων, που λαμβάνονται. Έτσι οι παρατηρητές του Γιβραλτάρ μοιράζονται την εμπειρία τους και δοκιμασμένες τεχνικές με άλλα μεσογειακά κράτη. Η καταγραφή μείωσης του πληθυσμού π.χ. στη Γαλλία των τρυγονιών, κρούει τον κώδωνα του κινδύνου διεθνώς, ώστε να λάβουν προληπτικά μέτρα οι χώρες που τα φιλοξενούν. Η καταγεγραμμένα δραματική μείωση ενός πληθυσμού οδηγεί στη λήψη κοινών μέτρων (απαγόρευση κυνηγιού του είδους) σε όλα τα κράτη.

Αυτή είναι η καλύτερη πρακτική, γιατί τα σύνορα μπορεί να χωρίζουν τα κράτη και να διασφαλίζουν τα συμφέροντά τους σε πολιτικό ή οικονομικό επίπεδο αλλά η φύση δεν μπορεί να περιοριστεί από σύνορα και το καλό της είναι συμφέρον όλων. Παρατηρείται ότι οι περισσότερες κινήσεις ξεκινούν από μεμονωμένες προσπάθειες, οι οποίες βρίσκουν υποστηρικτές και εξαπλώνονται. Όταν γίνει η προστασία του περιβάλλοντος υπόθεση των κυβερνήσεων, τότε πρέπει όλοι να συντρέξουν και να συμβάλλουν χωρίς υστεροβουλία. Σίγουρα η ευαισθητοποίηση και η δράση είναι η λύση στα προβλήματα του πλανήτη. Επειδή όμως τα μέτρα σε ατομικό επίπεδο δεν είναι αποτελεσματικά, οι αποφάσεις και τα μέτρα για την εξασφάλιση της ισορροπίας στο περιβάλλον πρέπει να λαμβάνονται και να εφαρμόζονται σε επίπεδο κρατών.

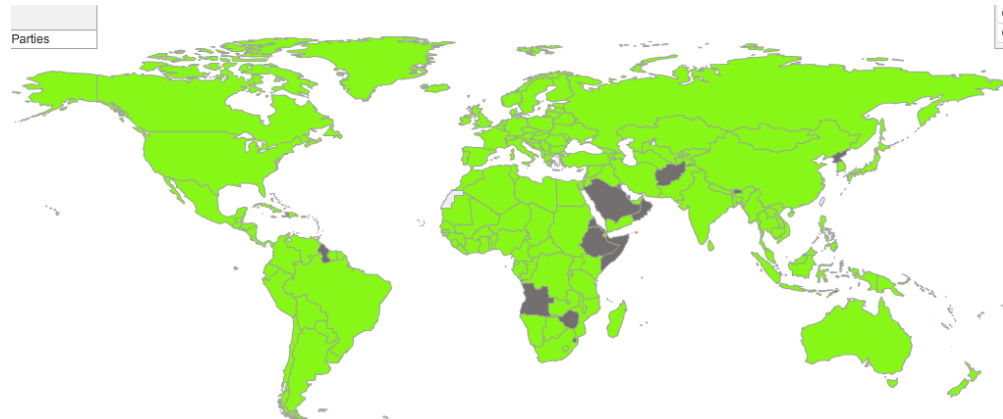
Σύμβαση Ramsar⁶

11

Χρόνια πριν σε μια μικρή πόλη της Περσίας, τη Ramsar, στις 2 Φεβρουαρίου του 1971 υπογράφηκε μια σύμβαση για την προστασία των υδροβιότοπων, η οποία ισχύει από το 1975 και έχει παγκόσμια αποδοχή. Η Ελλάδα επικύρωσε τη σύμβαση το 1974. Σύμφωνα με αυτήν τα οικοσυστήματα των υδροβιότοπων (χλωρίδα και πανίδα) πρέπει να προστατευτούν για την αειφόρο ανάπτυξη και να μην αλλάξει η μορφή τους.

Το λογότυπο της
Ramsar

⁶ Στην ιστοσελίδα της Ramsar <http://ramsar.wetlands.org/Portals/15/Statplanet/RamsarMaps130212/StatPlanet.swf> υπάρχει ο διαδραστικός χάρτης που δείχνει τα κράτη που έχουν υπογράψει τη Σύμβαση

Νομοθεσία Ευρωπαϊκής Ένωσης

12

Με την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΟΚ στην αρχή) πάρθηκαν αποφάσεις που συνηγορούσαν στην προστασία του Περιβάλλοντος. Το γενικό πνεύμα της νομοθεσίας στόχευε ώστε οι κυβερνήσεις των μελών να ενδιαφέρονται για την αειφόρο ανάπτυξη και τη διατήρηση του περιβάλλοντος.

Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁷

Άρθρο 37

Προστασία του περιβάλλοντος

Το υψηλό ποσοστό προστασίας του περιβάλλοντος και η βελτίωση της ποιότητάς του πρέπει να ενσωματώνονται στις πολιτικές της Ένωσης και να διασφαλίζονται σύμφωνα με την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης.

Τα κράτη μέλη⁸ είναι υποχρεωμένα να λαμβάνουν μέτρα σύμφωνα με τις οδηγίες, που υπογράφονται. Η μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις, που προβλέπουν οι ιδρυτικές συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οδηγούν τα κράτη μέλη στο **Ευρωπαϊκό Δικαστήριο** και τις σχετικές κυρώσεις. Στο θέμα της μετανάστευσης των πουλιών πρέπει να συνεργάζονται και σε εθνικό επίπεδο.

⁷ Αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου http://www.europarl.europa.eu/charter/default_el.htm

⁸ Ο χάρτης των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο τέλος της εργασίας

Οδηγία 79/409/ΕΟΚ για τα πουλιά⁹

13

Η οδηγία συνιστά σε κάθε κράτος να λάβει τα απαραίτητα μέτρα, όχι μόνο για να προστατέψει τα πουλιά που κινδυνεύουν αλλά και να δράσει προληπτικά, για να εξασφαλίσει τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Επίσης τα κράτη είναι υποχρεωμένα να κοινοποιήσουν τις περιοχές που πρέπει να προστατευτούν.

Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για τους οικότοπους¹⁰

Σύμφωνα με αυτή κάθε κράτος μέλος είναι υποχρεωμένο να καταθέσει κατάλογο βιοτόπων που πρέπει να προστατευτούν με κριτήριο την βιοποικιλότητα, την σπανιότητα της χλωρίδας και της πανίδας και το φυσικό κάλλος. Έτσι δημιουργήθηκε το δίκτυο **Natura 2000**. Η Ελλάδα εναρμονίστηκε με την οδηγία το 1998.

Άλλες συμβάσεις¹¹ είναι της Βέρνης (1983) για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του περιβάλλοντος της Ευρώπης και της Βόννης για τη διατήρηση των Αποδημητικών Ειδών της Άγριας Πανίδας.

⁹ Στην ιστοσελίδα <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31979L0409:EL:HTML> αναρτημένη ολόκληρη η οδηγία

¹⁰ Στην <http://www.minenv.gr/1/12/121/12103/g1210300/g121030001.html> η οδηγία για το δίκτυο Natura και η εφαρμογή του δικτύου στην Ελλάδα.

Τα πουλιά αναζητώντας φιλόξενο τόπο να επιβιώσουν και να αναπαραχθούν διανύουν απίστευτες αποστάσεις περνώντας πάνω από βουνά, πεδιάδες, ερήμους θάλασσα, νησιά. Ταξιδεύουν ακούραστα και αντιμετωπίζουν φυσικούς και ανθρωπογενείς κινδύνους. Προσπαθούν να επιβιώσουν, χωρίς να αντιλαμβάνονται τι κακό προκαλούν και ο άνθρωπος τα σκοτώνει, εξαφανίζει τους τόπους που μπορούν να ζήσουν, δηλητηριάζει την τροφή τους.

Για τα πουλιά δεν υπάρχουν σύνορα. Κάθε γωνιά του πλανήτη είναι σπίτι τους. Σίγουρα χωράνε όλοι πάνω σε αυτόν. Μόνο που η απληστία του ανθρώπου δεν έχει όρια. Ζητά τον τόπο που φωλιάζουν στο όνομα του εξωραϊσμού και της αναβάθμισης της περιοχής, δηλητηριάζει τη τροφή τους στο όνομα της καλύτερης διαβίωσης και του πολιτισμού, τα σκοτώνει κατά εκατοντάδες στο όνομα της διατροφής ή του χόμπι.

Στον αγώνα για τη διατήρηση των ειδών της ορνιθοπανίδας συμβάλλουν οι διεθνείς συμβάσεις και συνθήκες. Σίγουρα για τα ευρωπαϊκά κράτη μέλη οι οδηγίες έχουν πιο δεσμευτικό χαρακτήρα καθώς είναι υποχρεωμένα να συμμορφωθούν γιατί δίνουν ετήσια αναφορά στην Επιτροπή για τα μέτρα που λαμβάνουν. Όμως είναι προσωπική υπόθεση καθενός να ενδιαφέρεται για τόπο του, να συνεργάζεται με

¹¹ Στην ιστοσελίδα http://www.minenv.gr/1/11/113/11302/g1130203_2.html συμβάσεις για την χλωρίδα, την πανίδα και τη φύση και πως η Ελλάδα μετέχει σε αυτές

ομοεθνείς και μη και να μαθαίνει από τους εταίρους, για να διατηρηθεί ο πλανήτης μας ζωντανός, όμορφος, πλούσιος για γενιές ακόμη.

Κράτη μέλη της Ε.Ε. στην <http://el.wikipedia.org/wiki>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Καθημερινή, *Επτά ημέρες*, Αφιέρωμα.Αποδημητικά πουλιά, 10/2000

ΚΠΕ Ν.Κίου, *Με τα φτερά του γλάρου*, Εκπαιδευτικό υλικό, 2011

Μπαμπινιώτης Γ., *Λεξικό της Νέας Ελληνικής γλώσσας*, Κέντρο Λεξικολογίας, Αθήνα, 2002

Ιστοσελίδες

<http://www.europarl.europa.eu>

<http://www.minenv.gr>

<http://www.ornithologiki.gr>

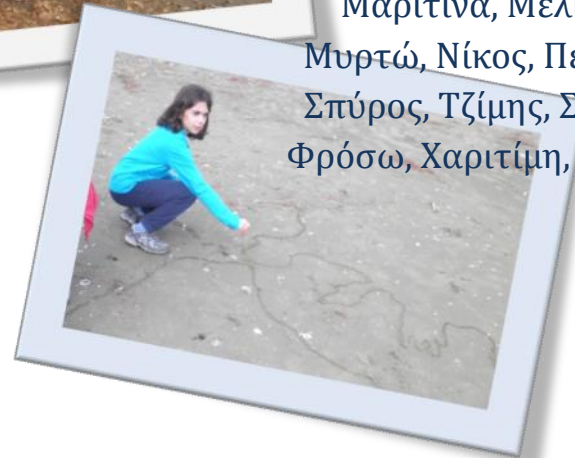
<http://ramsar.wetlands.org>

<http://el.wikipedia.org/>

<http://5dim-nafpl.arg.sch.gr> (του σχολείου μας)

- Το φωτογραφικό υλικό ανήκει στην ομάδα εργασίας
- Οι χάρτες των μεταναστευτικών οδών δημιουργήθηκαν στο Google Earth

Αγγελίνα, Αντρέας,
Βίβιαν, Βιβιάννα,
Γιάννης, Γιώργος,
Γλυκερία, Γωγώ,
Θεοδώρα, Κυριακή,
Κωνσταντίνος, Μαρία,
Μαριτίνα, Μελίτη,
Μυρτώ, Νίκος, Πέτρος,
Σπύρος, Τζίμης, Σοφία,
Φρόσω, Χαριτίμη, Χρύσα

Ενεργαζόμεστε όλου

γιατί η φύση ανήκει σε όλους